

SCHWEIZERISCHE ZEITSCHRIFT FÜR FORSTWESEN. 1943. 5. sz.

A füzetet csaknem teljes egészében azoknak a vitaelőadásoknak az ismertetése tölti ki, amelyeket a zürichi műegyetem erdőmérnöki osztálya rendezett a gyakorlat szakembereinek. *Aubert* a fának mint motorüzemanyagnak a felhasználásáról beszélt, *Schönenberger* a Jura-hegység erdei legelőit ismertetette, *Müller* a hegyvidéki legelőerdők helyes felújítására vonatkozólag adott néhány gyakorlati jótanácsot, *Stoeckle* a középerdő átalakításáról, *Janett* az erdei legeltetés szabályozásáról, *Roth* pedig az elegyelen lúcfenyvesek átalakításáról tartott előadást.

DER DEUTSCHE FORSTWIRT. 1943. 39/40—43/44. sz.

Stach: Kéreggel vagy a nélkül? (Mit oder ohne Rinde?) 169—171. és 178—179. old.

A szerfa bemérésének két különböző módja a gyakorlatban sok vitára, kifogásolásra és perre adott okot. A szerző teljes tárgyilagossággal állítja szembe a két eljárás előnyeit, illetve hátrányait, és arra a következtetésre jut, hogy a további zavarok megszüntetése céljából a szerfának kéreg nélkül történő bemérését kell elrendelni.

Eberts: A teljesítmény növelése az erdőbirtokosok társulása útján (Leistungssteigerung durch Bildung von Forstverbänden.) 185—191. old.

A paraszterdők hozadéka Németországban is messze elmarad a közületi és szakszerűen kezelt magánerdőké mögött.

Mivel ezeknek az erdőknek az összes területe Németországban is igen jelentős, a kormány szükségét látta annak, hogy kezelésük belterjességének a fokozására törekedjék. Ezt a célt erdőbirtokossági társulatok alakításával és azok gazdálkodásának az irányításával véli elérni. Az erre vonatkozó két rendelet május 7-én jelent meg.

A magyar szakközönség, amelynek a közbirtokossági erdők gazdálkodásáról bőséges tapasztalata van, bizonyára élénk érdeklődéssel fogja kísérni a német próbálkozás eredményeit.

KÜLÖNFÉLÉK

HALÁLOZÁS.

Surjánszky Kálmán. †

1943 május 26-án újabb mélységes gyász borult a magyar erdőszetre. Fáradhatatlan munkásságban eltöltött élet után elköltözött a sorainkból egyik legérdemesebb kartársunk: *Surjánszky Kálmán* ny. miniszteri tanácsos.

A szív embere volt! Nemeslelkű, istenfélő, szüleinek mindig hálás, gondoskodó gyermeke, testvéreinek gyámola, szaktársainak hűséges segítője, a gondjaira bízott javaknak igaz sáfára, forrón szeretett szakjának ernyedetlen munkása, fellebbvalóinak igaz tisztelője, alárendeltjeinek példaadó előjárója, az erdők gondos megvédője, ápolója és fejlesztője, a magyar haza hű fia, igaz barát, a köz megértő és buzgó tisztviselője.

Selmechányán született 1881-ben, ősi bányászcsaládból. Főiskolai tanulmányainak az elvégzése után, az államvizsga előtt, egy évig Selmec és Bélabánya thj. város erdőhivatalában kezdte pályafutását, mint erdőgyakornok.

Allami szolgálatba 1908-ban lépett s először a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságon, később a szászsebesi m. kir. erdőhivatalban teljesített szolgálatot. Vezette a zalatnai erdőgondnokságot, majd mint m. kir. erdőmérnök a kassavidéki járási erdőgondnokságot.

Az első világháborúban annak kezdetétől fogva résztvett, mint a volt cs. és kir. 69. gyalogezred t. hadnagya, 1915-ben Przemyslben hadifogságba esett, ahonnan Vilmos testvéröccsével együtt sok viszontagság után és csak a háború végén sikerült hazajutnia.

1925-ben pedig feljebbvalói bizalma az abaújszántói erdőfelügyelőség élére állította.

1928-ban m. kir. erdőtanácsossá lépett elő, áthelyezték a kaposvári m. kir. erdőigazgatóság kerületébe és Somogy vármegye erdőfelügyelője lett. 1932-ben Zalaegerszegre került, ahol a m. kir. erdőfelügyelőség vezetője volt.

1935-ben értékes szolgálatai elismerésül főerdőtanácsosi címet és jelleget kapott s egyidejűleg az egri m. kir. erdőfelügyelőség vezetője lett. 1936-ban főerdőtanácsossá nevezték ki, s 1938-ban a budapesti erdőfelügyelőség vezetésére kapott megbízatást.

1941-ben miniszteri tanácsosi ranggal nyugdíjba vonult.

Nyugdíjas minőségében is, amennyire azt hanyatló egészsége engedte, fáradhatatlanul munkálkodott, szinte halála napjáig.

Temetése május 28-án volt a farkasréti temető halottasházából. Sírja körül a budai hegyek zöldelő lombkoszorúja integetett utolsó „Isten hozzatot”, s ideküldötte pihennitő szülőiténak üdvözlését a selmecbányai Szittnya messzekéklő bérce, a béalábányai fenyvesek komor, méltóságteljes tája s mindazok a magyar erdők és mezők, amelyeket akár mint erdész, akár, mint szívvel-lélekkel vadászember olyan sokszor szeretettel bejárt, istápolt és gondozott!

Nyugodjék békében.

E. S.

SZEMÉLYI HÍREK.

A Kormányzó Úr Öfömméltósága a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a magyar királyi József Nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetem bánya-, kohó- és erdőmérnöki karán dr. Verő József okleveles vas kohómérnök, műegyetemi magántanár, intézeti tanárt az újonnan szervezett fémtechnológiai tanszékre, dr. Diószeghy Dániel okleveles vas kohómérnök, műegyetemi magántanár, műegyetemi adjunktust az újonnan szervezett tüzeléstani és anyagvizsgálati tanszékre és dr. Tarján Gusztáv okleveles bányamérnök, intézeti tanárt az újonnan szervezett érc- és szénélőkészítéstani tanszékre egyetemi nyilvános rendkívüli tanárokká kinevezte.

A m. kir. iparügyi miniszter ez évi június hó 7-én kelt 30.003. számú leiratával a Mérnöki Tanács elnökévé Biró Zoltán okl. erdőmérnököt, egyesületünk ügyvezetőjét nevezte ki.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Révay Ferenc m. kir. főerdőtanácsost Rahóról a m. kir. erdőfelügyelőséghez Budapestre és Dolensky Károly m. kir. erdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott m. kir. főerdőmérnököt Nagybányáról a m. kir. erdőigazgatósághoz Rahóra.

A m. kir. földművelésügyi miniszter Csabán István m. kir. főerdőmérnököt áthelyezte Tiszabogdányból Gödöllőre és megbízta a m. kir. állami és koronauradalmi erdőigazgatóság kerületi erdőrendezői teendőinek ellátásával s ezzel egyidejűleg Világhy Andor m. kir. segéd-erdőmérnököt a tiszabogdányi m. kir. erdőhivatal vezetésével bízta meg.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Hock János* m. kir. főerdőmérnököt Budapestről a szolgálat érdekében a m. kir. állami és koronauradalmi erdőigazgatósághoz Gödöllőre áthelyezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Pogácsás István* m. kir. főerdőmérnököt áthelyezte Marosvásárhelyről Szolnokra és megbízta az ottani m. kir. erdőfelügyelőség ideiglenes vezetésével.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Nemky Ernő* m. kir. erdőmérnököt áthelyezte Budapestről Nagymarosra és megbízta az ottani m. kir. állami és koronauradalmi erdőhivatal vezetésével.

A m. kir. belügyminiszter Szatmárnémeti sz. kir. város ideiglenes hatállyal kinevezett tisztviselői közül *Asztalos Istvánt* főerdőmérnök-ké és Nagybánya megyei város ideiglenes hatállyal kinevezett tisztviselői közül *Csery Gézát* főerdőmérnök-ké kinevezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Takács Károly* m. kir. erd. üzemi segéd tisztet a budapesti m. kir. erdőfelügyelőségtől a földművelésügyi minisztérium I/C. főosztályába helyezte át.

CHRENÓCZY NAGY ANTAL EMLÉKEZETE.

Lapunk legutóbbi száma már röviden hírt adott róla, hogy f. évi május hó 6-án Besztercebányán 85 éves korában elhunyt *Chrenóczy Nagy Antal*, a magyar erdészet egyik régi, lelkes kitűnősége. Több mint 46 évig szolgálta szakmánkat, s ezért úgy érzem, hogy hálátlanság lenne, ha nem áldozna néhány sorral *Chrenóczy Nagy Antal* emlékének.

1859. március 10-én született Nyitrán, s a nyitrai r. kat. főgimnáziumban érettségizett. Erdészeti szaktanulmányait 1876—1879-ig Wienben a K. K. Hochschule für Bodenkultur erdészeti osztályán, majd 1879—1880-ig a m. kir. bányászati és erdészeti akadémián Selmecebányán végezte. Az államvizsgát 1882-be tette le.

Gyakorlati szolgálatát az erdőrendezésben kezdte. 1884—1888-ig tanársegéd volt az akadémián, később pedig, mint kezdő főerdész, a királyhalmi erdőőri szakiskolában működött, ahol a szegedvidéki futóhomokok megkötése és fásítása terén néhai *Illés Nándor* főerdőtanácsos mellett alapvető munkásságot fejtett ki. A 26 kat. holdnyi csemetekertben a csemeték millióit nevelte és értékes kísérleteket végzett. Észleléseit és feljegyzéseit a futóhomoki erdőgazdaság tájékoztatására annakidején a Földművelésügyi Értesítő tette közzé.

Királyhalmáról később Vadászerdőre helyezték át, és ott az erdőgondnokság vezetője lett. Azután Orsován szolgált mint ellenőrködő főerdész és erdőmester, 1905-ben pedig Besztercebányára került, és előbb mint erdőtanácsos, majd mint főerdőtanácsos és erdőigazgató-helyettes évek hosszú során át vezette az igazgatási munkakört, egészen a cseh megszállásig.

4 gyermeke gyászolja. Legyen áldott emlékezte!

R. Gy.

AZ ERDEIFENYŐ CSAPOLÁSÁNAK HATÁSA A FASZÖVET SAJÁTSÁGAIRA.

Ha gyantát tartalmazó fákat megsebzünk, a seb helyén balzsam szivárog ki, amely a sebet a külső behatásoktól elzárja. Az oldóanyag elpárolgása után a balzsam megkeményedik és a fa természetes védelmet kap, ez pedig megakadályozza a gombásodást, ami egyébként a megsebzett helyen könnyen bekövetkezne.

Minden természetes balzsam, illetőleg gyanta a növényi anyagcsere kiválasztódása, amely a gyantán kívül tartalmazhat gyantasavakat, gyantaalkoholokat, estereket, s a szerint, hogy miből mennyit tartalmaz, mások és mások az illető gyanta tulajdonságai. A tülevelűek megcsapolásakor kifolyó balzsam oldott állapotban levő gyanta, amely Wiesner szerint 25–30% terpentinolajat tartalmaz.

A gyanta a tülevelűek gyantajárataiban foglal helyet. Ezek két-félék: hossz- és keresztirányúak (belsőgár-gyantajáratok). A gyantajáratokat a fa szaporodásra alkalmas sejtjeit tartalmazó rétege, a kambium hozza létre, nem sejtek, csak sejtközi üregek, a parenchymsejtek közé ágyazva. A parenchymsejtek széjjelválva a gyantajáratokat körülbukkolják.

A gyantajáratokat körülzáró parenchymsejtek, vékonyfalú, nagy-üregű sejtsorok, amelyek egymással kis nyílásokkal érintkeznek. Hossz- és keresztirányban helyezkednek el a fában, s főleg a tartaléktáplálék anyagok (zsírok, olajok, gyanták) raktározására szolgálnak. A kifejlődött fa belsejében a parenchymsejtek képviselik egyedül az életet. Ezek belsejében képződik a gyanta, s a sejtben keletkező túlnyomás benyomja azt a sejtek között levő járatokba.

A szíjács gyantajárataiban a gyanta folyékony balzsam alakjában van jelen. Minél beljebb megyünk a fa belseje felé, annál inkább megszilárdul a gyanta, s annál inkább csökken oldóanyagtartalma. Ez a szilárdállapotú gyanta csapolással már nem vehető ki, csak kioldással.

A gyantalerakódás alkotja a gesztésítő-anyagok egy részét. A szíjács gyantajáratai a gesztésedéskor eltömődnek, a gyanta megszilárdul, a nyers gyantatartalom ugyanekkor növekszik, mert a sejtek további gyantát választanak ki.

A gyantatartalom nem elegendő a fa egész tömegében. Mayr szerint a fa déli oldala gyantásabb, mint az északi, s a gyantagazdagság a fa korával növekszik. A melegebb vidéken tenyésző erdeifenyők több gyantát tartalmaznak, mint a hűvösebb éghajlat alattiak. Legtöbb gyantát tartalmaz a gyökértuskó, utána a gyökérhez közeleső törzs-részek következnek körülbelül 2 m magasságig, majd a törzs többi részei.

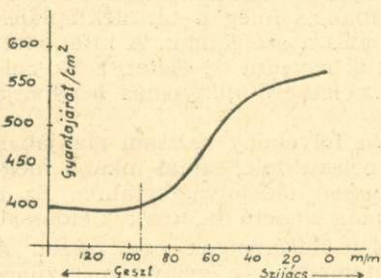
Ha a fát keresztülvágjuk, a szíjácsot gyantadúsabbnak látjuk, jöllehet gyantatartalma a gesztéhez képest kicsi, átlagosan 2,5%, míg a geszté átlag 6–7%. A szíjács látszólagosan nagyobb gyantatartalmának oka az, hogy a gyanta oldott állapotban, mint balzsam kiszivárog, a geszt gyantatartalma azonban csak oldószerekkel (alkohol, éther, acetone, benzol, petroléter stb.) választható ki. Az oldószerek nemcsak a gyantát, hanem a parenchymsejtekben levő egyéb felraktározott anyagokat, zsírokat, olajokat, s a viaszokat is kioldják. Az így kapott eredmény tehát nem felel meg a valóságos gyantatartalomnak, hanem, annál nagyobb értéket ad.

Ha a lábon álló fát a gyantajáratok átvágásával megsértjük, erős gyantaszivárgás indul meg, amely annál erőteljesebb, minél bővebbek a gyantajáratok s minél szerteágazóbb az egész gyantavezeték-rendszer. A járatok nem ürülnek ki ekkor, hanem a parenchymsejtek állandóan gyantát választanak ki s nyomnak át a gyantajaratokba. A csapolás tehát a fát fokozott gyantaképzésre serkenti.

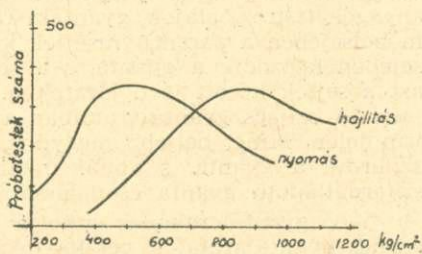
A csapolással egyidőben a fa gyantajáratainak a száma növekszik. A fa fokozottabb gyantatermeléssel gondoskodik egyrészt az elvesztett gyanta pótlásáról, másrészt a faseb elzáródásáról. A gyantajáratok számának ez a növekedése csak a csapolás oldalára s a megcsapolás fölötti farészekre terjed ki, de természetesen csak a kambionális övezetben.

A gyantajárat-szám növekedésének megállapítása céljából a M. Kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet faipari laboratóriumában négy különböző, évekkal ezelőtt megcsapolt erdeifenyő-rönköt vizsgáltunk meg. A rönköről lementszett szeletből sugárirányban a kéregtől kiindulva érintő-metszeteket készítettünk, s mikroszkóppal megállapítottuk a bélsugárgyantajáratok számát, illetőleg ezeknek 1 cm^2 -re eső értékét.

A gyantajáratok számának a csapolás hatására történő emelkedését az 1. ábra eszményi függvényábrája tünteti fel. Az emelkedés kezdete összeesik a csapolásnak az évgyűrűkből megállapítható idejével. Érdekes módon a csapolások megszüntével a gyantajáratok száma nem csökkent, hanem további, habár lassúbb, emelkedést mutat. Ez valószínűleg a gyantajáratoknak a fa korával kapcsolatos emelkedésére vezethető vissza.

1. ábra.

2. ábra.

Mivel a gyanta fajsúlya a fánál lényegesen nagyobb, a gyantatartalom növekedésével a fa fajsúlya is növekszik. A múltban gyakran hallatott aggály volt, hogy a csapolás az erdeifenyő szilárdsági tulajdonságait károsan befolyásolja. Némely szerző t. i., pl. Kollmann is, az erdeifenyő térfogatsúlya és szilárdsága közti összefüggést vizsgálva, arra az eredményre jutott, hogy a gyantadúsabb fa szilárdsága kisebb, mint ugyanolyan térfogatsúlyú, kevésbé gyantás fáé. Ez egészen természetes is, mivel a fában lévő gyanta nem járul hozzá a fa szilárdságának a növeléséhez. De nem is csökkenti azt! Viszont az ilyen fa föltételezhetően szélesebb évgyűrűjű lévén, kisebb gyantatartalom esetén kisebb térfogatsúlyú is volna, mert hiszen az azonos gyantatartalmú törzsek térfogatsúlyát főleg az évgyűrűsűrűség határozza meg.

A M. Kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet laboratóriumában a már fentebb említett, évekkal ezelőtt megcsapolt erdeifenyő-rönkökön végzett szilárdsági vizsgálatok alapján nyugodtan állíthatjuk, hogy a gyantacsapolás nem csökkenti a fa szilárdságát.

Igy pl. négy különböző rönkö átlagos nyomószilárdsága: 550, 525, 539 és 550 kg/cm^2 volt, míg ugyanezeknek a rönköknek az átlagos hajlítószilárdsága: 852, 1002, 904 és 844 kg/cm^2 -nek adódott. Ezek az értékek megfelelnek az erdeifenyő átlagos nyomó-, illetőleg hajlítószilárdságának, illetőleg azt részben felül is múlják.

A 2. ábra az erdeifenyő nyomó- és hajlítószilárdságának a gyakorisági görbéjét mutatja. A vízszintes tengelyre a nyomó-, illetőleg hajlítószilárdság értékeit, függőlegesen pedig az azonos szilárdságú próbadarabok számát raktuk fel.

Az ábrákból látható, hogy az erdeifenyő nyomószilárdságának a gyakorisági görbe alapján vett középértéke 470 kg/cm^2 , hajlítószilárdságának a középértéke pedig 830 kg/cm^2 . A vizsgált fák szilárdsági értékei tehát ennél nagyobbak.

Az ugyanekkor megejtett ütohajlító-vizsgálatok eredményei azt mutatták, hogy a fa dinamikus hajlító-igénybevételekkel szemben való ellenállása sem csökkent a gyantajaratok számának növekedésével, tehát a fa megőrizte szívósságát, azaz nem lett ridegebb.

A fa csapolása — amint az újabban megállapították — a növekedést nem befolyásolja károsan, legalábbis nem számbavehetően. A bemetszések okozta sérülés pedig a fa kihasználhatóságának mértékét semmivel sem csökkenti, mivel ezek a részek amúgyis széledezhajlókra esnek.

Ha még hozzávesszük, hogy a csapolás okozta gyantatartalom növekedése a fa tartósságának a növelésével jár, különösen mint épületfának az értéket növeli, beláthatjuk, hogy a fák gyantaszás céljából való szakszerű csapolása sem erdőgazdasági, sem pedig ipari szempontból semmiféle káros következménnyel nem jár.*

Kirchmayer Ödön
felsőipariskolai tanár.

A SOPRONI NYÁRI EGYETEM.

Műgyetemünk a háborús nehézségek ellenére is megrendezi mindig nagy érdeklődésnek örvendő nyári tanfolyamát, amely ebben az évben különösen sok időszaki kérdéssel foglalkozik és ezért fokozott érdeklődésre tarthat számot.

A tanfolyam ünnepélyes megnyitója június hó 29-én lesz; az előadások sorrendjét az alábbiakban közöljük.

Június 30. *Dr. Hankiss János:* Művelt magyarság. *Br. Waldbott Kelemen:* A fa, mint a hadigazdálkodás fontos nyersanyaga. *Dr. Szülő Géza:* A parlamentarizmus. *Dr. Felkay Ferenc:* A közigazgatás szociális feladatai. *Dörre Endre:* Elavult városrészek újjáépítése. *Varga László.* Nagytávolsági bombázó repülőgépek.

Július 1. *Dr. Babits Viktor:* A távolbalátás. *Dr. Egyed István:* A magyar alkotmány és jogfolyonosság elve. *v. Kun Attila:* A magyar gázgyárak, mint vegyiparunk anyagbázisa. *Dr. Morvay Endre:* Hogyan szervezte meg a székesfőváros a háborús anyaggazdálkodást. *Plugor Sándor:* Korszerű biztonsági, jelző és hírközlő berendezések a vasúti szolgálatban.

Július 2. *Dr. Pattantyus Á. Géza:* A korszerű vizsgázdálkodás néhány gépészeti feladata. *Dr. Imre Sándor:* Az együttoldozás lélektana. *Dr. Szokolay Leó:* Szociálpolitika és gyermekvédelem.

Július 3. *Dr. Nyul Gyula:* Korszerű ásványolaj feldolgozó eljárások. *Dr. Judik József:* Tőkeképződés. *Vedres Lipót:* A gazdasági élet vezetőinek kiválasztása és nevelése. *Dr. Erődi-Harrach Béla:* Korunk társadalmi válsága.

Július 5. *Dr. Beznák Aladár:* Az élet kémiaja. *Dr. Laky Dezső:* A magyar gazdasági élet jövője és a magyar ipar. *Harsányi Zsolt:* Galilei-regény. *Juhász Zoltán:* a színes fényképezés fejlődése.

Július 6. v. Bornemissza Félix: A csepeli szabadkikötő és annak jelentősége a magyar gazdasági életben. *Dr. Plank Jenő:* Kémiai analízis. *Nagylucskay Sándor:* Honvédségünk és a világháború. *v. Felsőöry Jenő:* A háborús gazdálkodás időszaki kérdései. *Dr. Hunkár Béla:* A vegyész és a háborús közellátás.

* A Magyar Királyi Államvasutak Beszerzési Főosztálya — amint ez a Magyar Gyanta és Vegytermékek Rt.-hoz f. évi április hó 5-én intézett 29.186/1943. G. IV. számú átiratából is kiténik — olyan erdei-fenyő-fűrészárut is átvesz, amely gyantacsapolt rönkökből készült, ha a fűrészáru egyébként a minőségi feltételeknek megfelel. (Szerk.)

Július 7. *Dr. Rakovszky István:* Gépek a kereskedelem szolgálatában. *Dr. Márffy Ede:* Háborús pénzügyi kérdések. *Bartholomeidesz Sándor:* Páncélgépkocsik és harcokocsik. *Dr. Szalóki Zoltán:* A textilipar új anyagai.

Július 8. *Dr. Solyom-Barna Zoltán:* A műgumi, annak gyártása és felhasználása. *Dr. Sándor Zoltán:* A vitaminok szerepe a táplálkozásban. *Gr. Esterházy János:* A kisebbségek gazdasági problémái.

Július 9. *Dr. Csűrös Zoltán:* Textiliák kikészítése és mosása. *Lohr Ferenc:* A korszerű filmgyártás technikája. *Istvánffy Edvin:* A rádió-technika fejlődése különös tekintettel a rövidhullámokra.

Július 10. *Dr. Náray-Szabó István:* Építőanyagok kémiaja. *Dr. Pap Elemér:* Elektrokémiai iparok. *Dr. Kemény János:* Az elektroakusztika alapelvei.

Július 12. *Trautsch Kálmán:* Automobilok technikájának háborús fejlődése. *Dr. Kelemen Móric:* Iparvállalatok korszerű igazgatása. *Syrek János:* Éjjeli vadászpilóta gépek. *Rieger Gyula:* Az átmenetgazdálkodás hitelproblémái.

Július 13. *Radványi Imre:* Földi légvédelem tüzer és egyéb eszközei. *R. Vozáry Aladár:* A ruszinság a felszabadulás után. *Koczka László:* Automatikus távbeszélőközpontok. *Dr. Erdélyi István:* Hogyan készül a magyar film.

Július 14. *Dr. Baskai Ernő:* Régi festők műhelytitkai, festőmódja és színesanyagai. *Bónay Sándor:* A textilműanyagok felhasználása a szövetgyártásban. *Dr. Oberding József:* Erdély gazdasági élete. *Dr. Radnai Lóránt:* A homeroszi idők építészete.

Július 15. *Dr. Fehér Dániel:* Az elemek sugárzásának biológiai hatása. *v. Bornemissza Félix:* A Duna-tengerhajózás. *Dr. Vohnáz István:* Páris képe és élete a XVIII. században.

Július 16. *Dr. Tárczy-Hornoch Antal:* Geofizikai mérések a bányászat szolgálatában. *Szénás László:* Repülőbombák és óvóhelyek. *Dr. Fülei-Szántó Endre:* A részvényjogi reform. *Dr. Romwalter Alfréd:* Élelmiszerek konzerválásának alapelvei.

Július 17. *Dr. Pfeiffer Miklós:* A szociális igazságosság Aquinói Szent Tamásról. *Dr. Mihályi Ernő:* Pannonhalma, a magyar kultúra bölcsője. *Dr. Czettler Jenő:* Gazdasági és szociális kérdések a békekötés után. *Dr. Magyar Endre:* A híradótechnika fejlődési irányai.

Július 18. A Soproni Nyári Egyetem bezárása. — 19-én és 20-án kirándulások.

Részletes tájékoztatót Sopron város Idegenforgalmi Irodája (Sopron, Várkerület 44., távb.: 379., sürgőnycim: „Idegeniroda Sopron”) küld.

ÉRTESÍTÉS.

A m. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karának mindkét osztályán a rendkívüli 9. félév június hó 22-én kezdődik és július hó 15-ig tart.

Erre a rendkívüli 9. félévre mindazok a hallgatók beiratkozhatnak, akik a félév kezdetéig az előző nyolc félévet lehallgatták. A kollégiumok f. évi szeptember hó 8-áig tehetők le, a később letett vizsgák utóvizsgaszámba mennek.

A fenti intézkedés folytán az 1943/44. tanév szeptemberében kezdődő rendes 9. félév előadásai elmaradnak.

AZ „ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR“ ÁRA.

Értesítjük t. Olvasóinkat, hogy igazgató-választmányunk f. hó 2-án tartott ülésén az „Erdészeti Zsebnaptár“ árát — az összes költségek alapján, de a m. kir. földművelésügyi minisztérium juttatta 5.000 pengő segély leszámításával — példányonként 28.—, azaz **Huszonnyolc pengőben** állapította meg.

A mai nyomdaköltségekre való tekintettel a tiszta lenvászonba kötött és legnagyobbbrészt biblíanyomó-papírból készült, 1.400 oldalt meghaladó két kötetért számlázott összeg tulajdonképpen önköltségi árat jelent.

De mivel 3 évvel ezelőtt a 700 oldal terjedelműre tervezett munka árát 10.— pengővel jeleztük, *felmentjük a vétel kötelezettsége alól mind azokat, akik a Zsebnaptárt átvenni nem kívánják.*

Csomagolási- és postaköltségek fejében — mivel 3 példányig ajánlott nyomtatványként, azonfelül pedig csomagban küldjük szét a Zsebnaptárt — 1 példány rendelése esetén 1.— pengőt, 2 vagy 3 példány szállításakor 2.— pengőt, 3—8 példány után 3.— pengőt, 8 példányon felül pedig 4.— pengőt kell beküldeni.

Lapunk mostani számához a Zsebnaptár árának kiegyenlítése céljából 1 db postatakarékpénztári befizetési lapot is mellékelünk.

Mivel szigorú számadásra kötelezett kiadványról van szó, tisztelettel kérjük összes rendelőinket, szíveskedjenek a megrendelt példányok vételárát a fent kimutatott postaköltséggel együtt lehetőleg **előre** beküldeni.

Külön kívánságra utánvétellel is szállíthatjuk a Zsebnaptárt, de számla és utólagos fizetés ellenében csak uradalmaknak adhatjuk.

VÉREBEVEZETŐ ÉS VIZSLAIDOMÍTÓ TANFOLYAM.

Az Országos Vizsla Club, mint eddig, ebben az évben is megrendezi tíznapos vérebvezető és vizslaidomító tanfolyamát Gödöllőn. A tanfolyam célja: megismertetni a vadászkutya rendeltetését, munkáját, hasznát idomítását, mind elméleti oktatással, mind pedig gyakorlati bemutatásokkal.

Sem erdömérnökeink, sem alerdészeink szakoktatásában nincs lehetőség arra, hogy a vadászkutyák munkáját és hasznát, — mégkevésbé idomítását, — természetben, illetve gyakorlatban is bemutathassák nekik, tehát ezekről a legtöbbjüknek nem is lehet bővebb ismerete.

A ma elhelyezkedő erdömérnökök és alerdészek nagy százaléka olyan területre kerül, ahol a vadgazdasággal és vadászattal *foglalkoznia kell*. Az erdömérnököknek mint felettes vadászgazdának pedig feltétlenül irányítania kell beosztott személyzetét. Már pedig a beosztott személyzet, a vadőrök sem kivételek — 99%-a nem ért a vadászkutyához, de különösen a vérebhez nem.

Az idei Gödöllőn megtartott vadőri tanfolyamot, amelyen mint előadó vettem részt, három csoportra tagozódott 30—40 hallgatóval, erről állítottam össze az alábbi kis statisztikát. A 105 hallgató közül mindössze 7-nek volt (különféle!) vadászkutyája. Vérebbe egynek sem, jöllehet a hallgatók majdnem mind erdélyi, tehát nagyvadas területről valók. Vérebről, vizsláról, azok munkájáról fogalmuk sem volt.

További érdeklődésemre a következő megdöbbentő adatokat kaptam. A kezelésük alatt álló vadászterületeken az 1942. évi vadászidényben elveszett összesen: 5 sébzett szarvasbika, 27 szarvastehen, 13 vad-disznó, 18 róka és megszámlálhatatlan apróvad. Ez csupán kb. 100

vadászterületről összeállított veszteségi adat. Elképzelhető, mekkorára nő ez a veszteség, ha ezt az ország összes vadászterületeire átszámítjuk.

Bővebb magyarázatra nem szorul, hogy ez, a trófeákat nem is számítva, nemzetgazdasági és közéleti szempontról is mekkora veszteség.

Mondanom sem kell, ha jó vezetővel, jól bevezetett véreb, az apróvadász területeken pedig jól betanított vizsla állott volna rendelkezésre, ez az elveszett vadmenyiség majdnem hiánytalanul terítékre s így értékesítésre került volna.

Az Országos Vizsla Club minden évben megrendezte ezt az „ingyenes” tanfolyamot. Mégis az elmúlt évben Keszthelyen megtartott tanfolyam volt az első, ahol az erdőbirtokosok módot adtak személyzetüknek szaktudásuk fejlesztésére, mert a 37 hallgató közül (leszámítva az úrvezetőket) 14 erdőőrt a herceg Festetics uradalom, 2—2 erdőőrt másik két magánuradalom küldött ki. Kincstári erdőőr azonban mindössze 1 volt. A többi hallgató saját érdekében, saját költségén volt jelen, legtöbbször bérelt vadászterületek vadói. Bár az úrvezetők között tábornokot és gyárigazgatót is láttunk, erdőőrt azonban egyet sem!

Itt is szerencsém volt előadóként résztvenni s innen veszem azt a megállapítást, hogy az erdészeti személyzet 90%-a nem ért a vadászkiutához, de még csak azok rendeltetését és használatát sem ismeri kielégítően, nemhogy idomítani és vezetni tudna. Pedig mondhatom, hogy a dunántúli erdészeti személyzet színe-java volt a hallgatóság.

Most ismét itt van egy olyan alkalom, ahol szaktudásunkat gyarapíthatjuk. Különösen időszerű ez ma, amikor — mondhatnám — „divatos” foglalkozás lett az erdőőrt és altiszt vadászati szaktudását kifogásolni.

Mint fentebb említettem, a tanfolyam teljesen díjtalan, csupán a vizsgadíjért és az oklevél bélyegilletékéért kell egészen jelentéktelen (a múlt évben 12.— P) összeget fizetni.

A tanfolyamot előreláthatólag a gödöllői m. kir. vadász hivatal helyiségeiben tartják meg. Ebben az esetben a hallgatóság díjtalan elszállásolásban és kedvezményes ellátásban részesül. Az erdőmérnököknek bizonyára az erdőigazgatóság fog ingyenes elszállásolást nyújtani. Természetesen az úrvezetők kívánságára a rendezőség is gondoskodik olcsó elszállásolásról.

Kartársaim! Ne resteljünk a tanfolyamon résztvenni. Tudom, hogy nagy az elfoglaltság, de erre is szükség van, s ha másként nem lehetséges, akár szabadságunk terhére is.

Befejezésül Nadlert Herbert szavaival élek: „Hogy pedig erdészek nemcsak elméletben, hanem gyakorlatban is a vadászat szakértői lehessenek, arról gondoskodjanak az erdőbirtokosok, a nagy erdőuradalmak tulajdonosai”.

Am lássuk!

A tanfolyam időpontját (augusztus első fele) és jelentkezéshez szükséges egyéb tudnivalókat lapunk hasábjain a Szerkesztőség idejében közölni fogja.

Mikósy András
székesfővárosi erdőmérnök.

Dr. Homoki Nagy István előadása.

Lapunk legutóbbi füzetében felhívtuk Olvasóink figyelmét arra a színesfilm-bemutatóra, amely már akkor is igen nagy sikert aratott, amikor első ízben került a közönség szeme elé.

Sőt éppen ez a siker ösztönözte a Magyarországi Kárpát Egyesületet arra, hogy *Homoki Nagy István dr.*-t az előadás megismétlésére kérje fel és annak még szélesebb kereteket biztosítson.

Május hó 24-én zsúfolásig megtelt a pesti Vigadó nagyterme, annak bizonyágául, hogy a városi élet sem tudja kioltni az emberekből a természet iránti rajongást.

És amit *Homoki Nagy István dr.* filmje nyújtott, az valóban felült mult minden várakozást.

A kitűnő természetbúvár — vérbeli ornithológushoz méltón — sem időt, sem fáradságot nem kímélt, hogy ellesse a madárvilágnak olyan titkait, amelyek eddig rejtve maradtak a kíváncsi ember szeme elől.

A fészkelés, a fiókanevelés, táplálkozás és a családi élet ezernyi színes apróságát tárta elénk a film, amelynek minden kockája a Teremtő végtelen bölcsességét dicsérte.

Lapunk szűkre szabott terjedelme, sajnos, nem engedi, hogy részletesen felsoroljuk mindazt a sok szépet és érdekeset, amit a két óra hosszát tartó előadás a közönségnek nyújtott. Akik élvezhették, felejtethetetlen emlékekkel távoztak, és bizonyára leglelkesebb hírverői lesznek hasonló bemutatóknak.

Kíváncsún tartanók, ha *Homoki Nagy István dr.* vidéki körútra indulna nagyszerű munkájával, mert a természethez legközelebb álló hívatásrendnek, az erdészetnek a tagjai bizony nem igen juthatnak el ma a fővárosba, hogy az elsősorban számukra tanulságos filmet végignézhessék.

Reméljük, a Magyarországi Kárpát Egyesület a nemes cél érdekében módot talál arra, hogy a bemutatót legalább a nagyobb vidéki városokban megismételhesse!

„Selmebányaiak Emlékkönyve.”

A „Selmebányaiak Egyesülete Budapesten” kiadásában, 1936 őszén megjelent, finom krétapapíron nyomott 184 oldalas díszműből az Egyesület annak idején 100 db, ízléses borítékba fűzött tartalékpéldányt készítettett, és ezeket most értékesíteni óhajtja.

Az emlékkönyv történelmi részét *Fejes Béla dr.*, *Schréder Gyula*, *Fekete Zoltán*, *Hittrich Ödön dr.*, *Szent-Ivány Albert*, *Wagner Géza*, *Czobor László*, *Mók Ferencné*, *Tassonyi Ernő*, *Tóth Arisztid*, *Vörös Tihamér*, *Erőss Rezső*, az egyesületi részt *Molnár Ferenc*, *Marek Károly*, *Veszkő Endre dr.* írták, költeményekkel és novellákkal pedig *Telekes Béla*, *Kosáryné Réz Lola*, *Szitznai Zoltán*, *Sajó Sándor*, *Bárdos Lajos*, *Ferenczy Ödön*, *Koller Károly*, *Terray Lajosné*, *P. Liskay Anna*, *Kossik István* és *Gálócsy Árpád* gazdagították.

Aki a hegyes-völgyes Selmebányán töltötte diákéveit és ezek kedves emlékeit vissza akarja idézni, de még nincsen ennek a tartalmas munkának a birtokában, ragadja meg a kedvező alkalmat és szerezz be az Emlékkönyvet, amely minden volt selmeci diák könyvtárának csak díszére válik.

A mű ára bérmentes küldéssel 8.— P. Megrendelhető az Egyesület ügyvezető alelnökénél, *Marek László* ny. műszaki tanácsosnál (Budapest, XI., Edömer-u. 4.) Vételára a könyvhöz mellékelt 39035. sz. postatakarékpénztári befizető lapon egyenlíthető ki.

A gyönyörű kiállítású, értékes könyv előnyös beszerzését melegen ajánljuk tagtársaink és olvasóink szíves figyelmébe.